

чого слід виходити – це створення найбільш доброзичливої обстановки, що спонукає підлітка до відвертої розповіді про те, що він бачив, чув або в чому брав участь.

Щоб неповнолітній свідок міг швидше освоїтися в новій для нього обстановці, звикнути до незнайомих людей, розмову краще починати з супроводжуючою особою, з педагогом, поступово залучаючи у процес спілкування і дитину. Щоб перевірити, наскільки дитина освоїлась з обстановкою, можна запитати про те, чи зрозуміло їй, де вона знаходиться, навіщо її сюди привели, що може цікавити слідчого.

Дуже важливо на початковій стадії допиту сформувати у допитуваного інтерес до майбутньої розмови, бажання говорити. При цьому можна пояснити дитині, що від неї чекають допомоги і вона вкрай необхідна, проте вести себе в подібній ситуації слід досить обережно, щоб не акцентувати її увагу на чомусь конкретному, що цікавить слідство.

При допиті малолітніх свідків, потерпілих, питання, що зачіпають у них емоційний комплекс, слід чергувати із нейтральними, які викликають у них позитивні емоції, виявляючи особливий такт і увагу, особливо до потерпілих. Про це слід пам'ятати і при допиті дітей, які зазнали різного роду посягань; спостерігали протиправні, насильницького характеру дії своїх батьків тощо [3].

Список використаних джерел

1. Особливості допиту неповнолітнього. url: <https://kau.in.ua/articles/osoblivost-dopitu-nerovnoletnogo/>.
2. Порядок допиту малолітніх і неповнолітніх свідків. URL: <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/kas/97-kas/6128-142.html>.
3. Психологічні особливості допиту неповнолітніх. URL: http://studme.com.ua/109812055395/psihologiya/psihologicheskie_osobennosti_doprosa_nesovershennoletnih.htm.

Симоненко Наталія Олександрівна,
доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПУБЛІЧНИЙ РЕЄСТР ОСІБ, ЯКІ БУЛИ ЗАСУДЖЕНІ ЗА ЗГВАЛТУВАННЯ ЧИ СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО ЩОДО МАЛОЛІТНЬОЇ ОСОБИ

Наразі в Україні спостерігається погіршення криміногенної ситуації, зростання кількості тяжких та особливо тяжких злочинів, в тому числі злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, в першу чергу по відношенню до малолітніх осіб.

Такі злочини характеризуються виключною аморальністю та цинічністю дій винних осіб по відношенню до своїх жертв. Як правило, такі злочини завдають жертвам глибоких моральних та

психічних травм,носять серйозну шкоду їхньому фізичному та психічному здоров'ю.

Враховуючи положення ст. 34 Конвенції про права дитини, яка ратифікована Україною, держави-учасниці зобов'язані захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації та сексуальних розбещень. Ті самі положення прописані в ст. 1 Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, що ратифікована Україною від 20.06.2012 р. З цією метою держави-учасниці, зокрема і Україна, повинні вживати на національному, двосторонньому та багатосторонньому рівнях всіх необхідних заходів. Тобто законодавче вирішення проблеми забезпечення безпеки дітей, їх захисту від злочинних посягань проти статевої свободи та недоторканості є вкрай важливим.

Останніми роками кількість таких злочинів зростає. Педофілія має тенденцію до поширення. Збільшення злочинів, вчинених на сексуальній основі проти малолітніх в Україні, як і у всьому світі набуває загрозливого розповсюдження. Педофілія, насильство у сім'ї, коли діти, зазнають насильства зі сторони близьких родичів, вітчимів та інших осіб на яких законом покладено обов'язки з виховання малолітнього (малолітньої), а так само педагогічним працівником або іншим працівником освітньої організації (установи), медичної організації (установи), організації (установи), що надає соціальні послуги, або іншої організації, зобов'язаним здійснювати нагляд за малолітнім (малолітньою) є важливою проблемою, що потребує рішучих кроків у боротьбі з такими явищами.

Досвід іноземних країн знає різні способи та заходи протидії таким злочинам. Одним із найцікавіших методів попередження звалтування є метод штату Нью-Йорк США, у якому діє Закон «Про реєстрацію сексуального злочинця», що зобов'язує злочинця, який відбув покарання за статевий злочин, зареєструватися за місцем проживання, що дозволяє будь-якому жителю штату Нью-Йорк, зареєстрованому на відповідному веб-сайті (DCJS), отримувати повідомлення на електронну пошту, факс, телефон про вихід з-під варті гвалтівника-педофіла, який проживає неподалік.

Досить важливим є обмеження для гвалтівників під час святкування Хелловіну, коли за традицією діти ходять до сусідів, де їх пригощають цукерками та солодощами. Департамент поліції перед цим святом розсилає судимим за статеві злочини листівки із зображенням великого гарбуза з текстом: «У цьому домі немає цукерок». Таку листівку злочинець має наклеїти на вікно, щоб усі могли її бачити та оминати це помешкання, не випрошуючи цукерок. Поліція закликає населення триматися подалі від будинків з такими знаками та ніколи не заходити в середину.

Такий захід допомагає вберегти дітей від гвалтівників. Гвалтівники протягом цього дня та до 06.00 год. ранку наступного не мають права залишати своє помешкання. Злочинцю, який відбув

покарання, не дозволяється носити маскарадний костюм, маску або інше маскування.

Аналізуючи законодавство штату Нью-Йорк США, можна дійти висновку, що пріоритетом у цій державі є не на словах, а на ділі захист прав і законних інтересів людини, передусім дитини. Законодавчим та правоохоронним органам нашої країни слід врахувати прогресивний світовий досвід при розробленні й реалізації стратегії протидії злочинності в нашій державі.

Прогресивна міжнародна практика схиляється до широкого застосування громадського впливу на злочинність та її подолання шляхом використання засобів комунікації в запобіганні злочинності, сумісного проведення поліцією і громадянами інформаційно-пропагандистських компаній з профілактики таких видів злочинів.

Тому, створення Єдиного реєстру осіб, які були засуджені за зґвалтування чи сексуальне насильство щодо малолітньої особи буде перспективним упровадження розробленої зарубіжними вченими програми реєстрації особи за місцем проживання, яка відбула покарання за статевий злочин.

У ВРУ зареєстрований Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо впровадження Єдиного реєстру осіб засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканності малолітньої чи малолітнього та посилення відповідальності за злочини, вчинені проти статевої свободи та недоторканності малолітньої чи малолітнього)», яким передбачається, що доступ до даного реєстру має тільки Міністерство внутрішніх справ України.

Даний реєстр пропонується як електронна база даних, відповідно до якої здійснюватиметься збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних про осіб, які вчинили злочини проти статевої свободи та недоторканності малолітньої особи. Користувачами даного реєстру плануються керівники прокуратур та органів досудового розслідування, прокурори, слідчі та інші уповноважені особи органів внутрішніх справ та Державного бюро розслідувань.

Та, в першу чергу, доцільним було б надавати доступ до такого Реєстру жителям даного району, керівникам дошкільних навчальних закладів та шкільних навчальних закладів, що дозволить будь-якому жителю, який зареєструється на відповідному веб-сайті (DCJS), отримувати повідомлення на електронну пошту про вихід з-під варті гвалтівника-педофіла, який проживає неподалік.

Такі заходи нададуть змогу своєчасно виявляти та запобігати рецидиву таким злочинам, а також сприятиме пошуку інформації та висуванню версій під час досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20.11.1989 / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021.

2. Симоненко Н.О. Розслідування зґвалтувань минулих років: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. 285 с.